

Česká republika

Česká školní inspekce

Plzeňský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Zvláštní škola a Pomocná škola, Tachov, Petra Jilemnického 1995

Petra Jilemnického 1995, 347 01 Tachov

Identifikátor školy: 600 023 117

Termín konání komplexní inspekce: 2. – 10. prosince 2002

Čj.:	042 176/02-5163
Signatura:	kd7nw502

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zřizovací listinou vydanou Plzeňským krajem ze dne 31. srpna 2001 byla zřízena Zvláštní škola a Pomocná škola Tachov jako příspěvková organizace na dobu neurčitou.

V hlavní činnosti škola poskytuje základní vzdělání. Škola vzdělává žáky podle Vzdělávacího programu zvláštní školy, Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy a Alternativního vzdělávacího programu zvláštní školy pro žáky romského etnika. Skladba vyučovacích předmětů daných vzdělávacích programů dává možnost prožitku úspěchu i žákům z méně podnětného sociokulturního prostředí.

Rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 28. 12. 2001 škola sdružuje:

Zvláštní školu	s kapacitou 145 žáků
Pomocnou školu	s kapacitou 22 žáků
Přípravný stupeň pomocné školy	s kapacitou 13 žáků
Školní družinu	s kapacitou 12 žáků
Internát	s kapacitou 12 lůžek

Výuka probíhá v hlavní budově v těsném sousedství s dětským domovem, dále ve dvou odloučených pracovištích (2 třídy zvláštní školy v Boru u Tachova a 2 třídy pomocné školy v Milířích). V době konání inspekce školu navštěvovalo 145 žáků zařazených do čtrnácti tříd zvláštní školy a 33 žáků pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční a kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy ve zvláštní a pomocné škole a školní družině vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy ve zvláštní a pomocné škole a školní družině vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy vzhledem k platným učebním plánům a učebním osnovám ve zvláštní škole ve všech složkách vzdělávání a v pomocné škole v předmětech čtení, psaní, počty, věcné učení, pracovní a výtvarná výchova
- organizace a průběhu výchovně-vzdělávací činnosti ve školní družině

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Hodnocení této oblasti se vztahuje k celé zvláštní a pomocné škole i školní družině. Ve školním roce 2002/2003 zde zabezpečuje výchovně-vzdělávací činnost dvacet tři učitelů a jedna vychovatelka. Z výše uvedeného počtu má odbornou a pedagogickou způsobilost ředitelka školy, její zástupkyně a tři učitelé, osm vyučujících vzdělává žáky bez odborné způsobilosti a deset bez odborné a pedagogické způsobilosti. Výchovně vzdělávací činnost ve školní družině zabezpečuje jedna vychovatelka bez odborné a pedagogické způsobilosti.

Vzhledem k dosaženému vzdělání a délce praxe na škole tohoto typu je skladba úvazků pedagogických pracovníků sledovaných předmětů účelná. Ředitelka efektivně využívá především jejich odbornou a pedagogickou způsobilost i zkušenost z práce s mentálně postiženými žáky.

Ve škole jsou ustanovena metodická sdružení, z jejichž jednání jsou pořizovány zápisy. Jejich úkolem je sjednotit systém vzdělávání v jednotlivých předmětech nebo stupních škol. Pozornost je věnována problematice metod a forem výuky, rezervy jsou však v předávání informací z dalšího vzdělávání pedagogů.

Práce výchovné poradkyně je kvalitou na velmi dobré úrovni. Administrativa související s volbou povolání je zpracována. Výchovná poradkyně spolupracuje s úřadem práce, organizuje besedy, zajišťuje propagační materiál, jedná s rodiči ohledně volby povolání žáků. Při řešení výchovných problémů spolupracuje s protidrogovou koordinátorkou, která zpracovává, naplňuje a vyhodnocuje „Minimální preventivní program“. Pokyny „Jednání s lidmi, kteří jsou obtížně zvládnutelní“ jsou kvalitně zpracovány. Řídí se jimi práce zaměstnanců ve styku s rodiči žáků.

Začínajícím učitelům je stanoven uvádějící pedagog. Míra spolupráce je určována potřebami začínajícího učitele i snahou školy o jeho bezproblémové začlenění do pracovního systému školy.

Pozitivem v personálním zajištění výuky a výchovy je stabilní převažující část pedagogického sboru a dobré mezilidské vztahy.

Dokument „Dlouhodobý záměr“ má stanoveny cíle směřované na přestavbu školy, vybudování odborných učeben a zlepšení kvalifikovanosti učitelů. Již se podařilo splnit jeden z úkolů a to zřízení počítačové učebny.

Na pokyn ředitelky školy mají vyučující zpracované tematické plány, které vycházejí z osnov a požadavků zvolených vzdělávacích programů. Práce školní družiny vychází z týdenních plánů navazujících na výchovně-vzdělávací činnost školy. Vedení školy má kvalitně zpracován „Plán kontrolní činnosti na r. 2002/2003“. Kontrola výuky i výchovně-vzdělávací činnosti družiny je prováděna formou hospitační činnosti. Z předložených hospitačních záznamů vyplývá, že vedení školy přistupuje k hodnocení velice zodpovědně. Každá hospitace je analyzována a jsou stanoveny závěry, k nimž se hospitovaný může vyjádřit. Cílem následných hospitací je kontrola plnění závěrů a z nich vyplývajících úkolů. Jsou prováděny kontroly plnění osnov, dokumentace školy, sešitů, žákovských knížek a „Sdělníčků“. Se závěry z kontrolní činnosti je pedagogický sbor pravidelně seznamován při jednání pedagogické rady. Kontrolní činnost kladně ovlivňuje provoz školy, slušné chování a vystupování žáků.

Vedení zaměstnanců je založeno na demokratickém principu. Pro zabezpečení plynulého chodu školy byl zpracován Organizační řád. Kompetence a pracovní povinnosti všech zaměstnanců školy jsou jasně vymezeny. Ředitelka požaduje po zaměstnancích zodpovědnost za dodržování termínů. Kritéria pro vyplácení osobních příplatků a mimořádných odměn jsou stanoveny a jsou všem pracovníkům prokazatelně známa. Řád školy je jasný, srozumitelný, vymezení práv a povinností žáků je v rovnováze.

Vnitřní informační systém je zajištěn jednáními pedagogické rady, informační nástěnkou ve sborovně a každodenním setkáváním zaměstnanců. K přenášení informací směrem k žákům i učitelům slouží i nástěnka v mezipatře, školní rozhlas a sešit informací umístěný v ředitelně. Sešit s informacemi je posílán po třídách, kde každý učitel svým podpisem potvrdí převzetí informace. O prospěchu a chování žáků jsou jejich rodiče informováni prostřednictvím žákovských knížek, „Sdělníčků“ a na třídních schůzkách. Škola je otevřená k individuálním konzultacím s rodiči, kdy každý učitel je jeden den v týdnu k dispozici zákonným zástupcům žáků.

Škola se dobře prezentuje na veřejnosti zveřejňováním svých úspěchů v Tachovském deníku. Vedení školy podporuje další vzdělávání pedagogů. Probíhá dle jejich zájmu o vzdělávání, potřeb školy a limitovaných finančních možností. Velmi dobrá je spolupráce školy s orgány sociální péče o dítě, Policií ČR a se zřizovatelem.

Ve škole je vytvořeno příjemné pracovní prostředí. Škola je vstřícná i k žákům z méně podnětného sociokulturního prostředí volbou vzdělávacích programů i empatickým přístupem většiny pedagogů k žákům, který navozuje pocit klidu a bezpečí.

Hodnocení personálních podmínek vzdělávání a výchovy v obou školách i školní družině je hodnoceno jako průměrné.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Hodnocení tohoto sledovaného jevu je vztaženo k celé škole. V hlavní budově zvláštní školy je celkem 16 učeben (z toho 2 odborné – pro hudební výchovu a pro pracovní vyučování dívek) a 2 dílny pro pracovní vyučování, z nichž je jedna prostornější pro 10 žáků a druhá málo prostorná (téměř nevyhovující) pro 8 žáků. Pro výuku tělesné výchovy škola nemá vlastní tělocvičnu, využívá za úplatu tělocvičnu místní tělovýchovné jednoty. V blízkém okolí školy je k dispozici moderní stadion s atletickou dráhou. Škola může též využívat hřiště v areálu sousedícího dětského domova. Odborné pracovny pro výuku českého jazyka, dějepisu, výtvarné a řečové výchovy škola nemá. Nově byla z kabinetu zřízena počítačová učebna se 7 počítači a s možností připojení na internet. Jedna z kmenových tříd je využívána jako školní družina.

Škola má dvě odloučená pracoviště. Dvě třídy zvláštní školy jsou umístěny v budově mateřské školy v Boru a dvě třídy pomocné školy v areálu Ústavu sociální péče v Milířích.

Učebny v hlavní budově zvláštní školy jsou většinou prostorné, v některých se nachází relaxační koutky. Vyhovují plně realizaci výuky sledovaných předmětů i počtu žáků zařazených v jednotlivých třídách. Dvě ze čtyř učeben pomocných tříd se nachází v hlavní budově školního areálu, zbylé dvě ve vzdáleném Ústavu sociální péče Milíře. Tři z těchto tříd mají velmi dobré prostorové podmínky. Materiálně-technické zabezpečení pro realizaci učebních plánů všech stupňů pomocné školy odpovídá zabezpečení všech složek vzdělávání.

Prostory školy a většiny tříd na všech pracovištích jsou vyzdobeny především pracemi žáků. Téměř ve všech učebnách byla patrná snaha o vytvoření příjemného prostředí. Výzdobě a celkové estetické úpravě v některých třídách zpravidla ve vyšších ročnících je věnována menší pozornost. Podnětnost prostředí pro výuku byla vzhledem ke strohé a neosobní úpravě učeben nízká.

Jedno oddělení školní družiny má k dispozici jednu prostornou samostatnou hernu s odpočinkovým a relaxačním koutkem. Velikost nábytku odpovídá věku žáků. Vybavení společenskými hrami, různými druhy stavebnic, výtvarným materiálem i knihami je dostatečné a pro tento účel plně vyhovující. Výpočetní technika zde není umístěna. Je zde televizor, videopřehrávač a radiomagnetofon které jsou využívány jak při nepřízní počasí, tak k pouštění relaxační hudby. Herna je také vyzdobena pracemi dětí. Na její výzdobě se žáci podílejí. Školní družina může využívat i hřiště v areálu dětského domova.

Ve škole je učitelská a žákovská knihovna, vybavení odbornou i zábavnou literaturou má běžnou úroveň. V rámci finančních možností jsou obě doplňovány novými tituly. Obě knihovny jsou využívány. Vybavení školy učebnicemi, odbornou literaturou, učebními pomůckami, didaktickou a informační technikou má standardní úroveň. Dostupné materiální vybavení je využíváno účelně.

Učebnice, pomůcky i další pracovní materiál (cvičební texty, folie atd.) jsou k dispozici v dostatečném množství jak pro třídy pomocné, tak zvláštní školy.

Materiálně-technické podmínky obou škol i školní družiny jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE ZVLÁŠTNÍ ŠKOLE VE VŠECH VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍCH SLOŽKÁCH A V POMOCNÉ ŠKOLE V PŘEDMĚTECH ČTENÍ, PSANÍ, VĚCNÉ UČENÍ, PRACOVNÍ A VÝTVARNÁ VÝCHOVA
--

Realizace vzdělávacích programů

Škola vzdělává žáky podle těchto platných vzdělávacích programů: Vzdělávací program zvláštní školy čj. 22980/97-22, Vzdělávací program pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy čj. 24035/97-22 a Alternativní vzdělávací program zvláštní školy pro žáky romského etnika čj. 35252/97-24. Porovnáním učebních plánů s rozvrhem hodin sledovaných předmětů byl zjištěn soulad. Vyučuje se podle platných učebních osnov.

Povinná dokumentace je vedena a průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Plnění osnov je kontrolováno při plánovaných hospitacích. Vyhodnocení plnění osnov a hospitační činnosti probíhá na jednáních pedagogické rady. Pravidelně je kontrolována dokumentace třídních učitelů.

Průběh a výsledky vzdělávání ve zvláštní škole ve společensko-vědní složce vzdělávání

Výuka předmětů byla sledována ve vyučovacích jednotkách českého jazyka, řečové výchovy a dějepisu. Průběh vyučování českého jazyka zajišťovali dva učitelé s odbornou i pedagogickou způsobilostí, jeden s pedagogickou způsobilostí a jeden bez odborné i pedagogické způsobilosti. Řečová výchova byla odučena učitelkou bez odborné i pedagogické způsobilosti a dějepis učitelem s pedagogickou způsobilostí. Chybějící odborná i pedagogická způsobilost negativně neovlivnila celkovou kvalitu výuky. Většina vyučujících výše uvedených předmětů má několikaletou pedagogickou praxi ve speciální škole, což se kladně projevilo na jejich celkovém přístupu k vlastnímu vyučování i k samotným žákům.

Mezi hlavní motivační prostředky patřilo v průběhu výchovně-vzdělávacího procesu využívání vhodných metod a forem práce. Na samém začátku vyučovacích jednotek bylo vždy provedeno seznámení s úkolem hodiny. Během výuky často vyučující motivovali žáky pozitivním hodnocením, pochvalou či povzbuzením k další práci. V malé míře se objevovalo závěrečné hodnocení práce třídních kolektivů nebo jednotlivých žáků. Určitou rezervu má výuka v uplatňování vzájemného hodnocení a vedení žáků k sebereflexi a sebehodnocení.

Plánování vyučovacího procesu vychází z obsahu učebních osnov jednotlivých předmětů. Pro všechny ročníky jsou zpracovány tematické plány, které respektují závazné osnovy. Sledované hodiny byly po obsahové i metodické stránce dobře připraveny. V některých byla věnována menší pozornost přípravě tabule.

Organizace výuky českého jazyka byla rozdílná. Ve většině hodin byly využity moderní prvky v různě se střídajících činnostech jak v lavici, tak u tabule, zařazována byla práce ve dvojicích či skupinách. V některých však převažovaly frontální činnosti a samostatná práce se objevovala jen sporadicky. Rozdílný byl i přístup k práci s chybou jak v přímém vyučovacím procesu, tak i v písemných projevech žáků. Zdařilé bylo propojení jazykové a literární složky předmětu. Nové učivo bylo vždy předkládáno srozumitelně a věcně, dařilo

se plnit pravidlo spojení teorie s praxí. V průběhu výuky byla vždy respektována zásada přiměřenosti, pomalejším žákům byla poskytována adekvátní pomoc. V hodině řečové výchovy zaujalo příkladné využití učebnic a pracovních textů k výcviku jednotlivých hlásek, slov i slovních spojení v oblasti nápravy řeči. Při výuce dějepisu bylo využito řady pomůcek, při opakování a procvičování učiva bylo dbáno na věcné slovní vyjadřování žáků celými větami. Při výkladu nové látky převažovalo slovo učitele. Ve všech sledovaných předmětech se objevily mezipředmětové vztahy, v menší míře zadávání problémových úkolů, zařazování soutěží a her.

Zařazení sledovaných předmětů do rozvrhu hodin odpovídá didaktickým i psychohygienickým zásadám. Relaxační chvilky byly využívány jen v nižších ročnících, pitný režim je zaveden. Žáci jeví o vyučování zájem, ve většině hodin byli vedeni k aktivní komunikaci. Výuka všech sledovaných vyučovacích jednotek probíhala v klidné pracovní atmosféře.

Učebnice, pracovní texty a názorné pomůcky byly v hodinách všech předmětů účelně využívány, nebylo pracováno s audiovizuální technikou.

Průběh a výsledky vzdělávání ve společensko-vědní složce vzdělávání jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve zvláštní škole ve výchovné složce vzdělávání

Výuka byla sledována ve vyučovacích jednotkách hudební výchovy, výtvarné výchovy, tělesné výchovy a pracovního vyučování.

Navštívené hodiny hudební výchovy byly odučeny učitelem s odbornou i pedagogickou způsobilostí a učitelkou bez odborné způsobilosti, hodina výtvarné výchovy učitelkou s pedagogickou způsobilostí a hodiny tělesné výchovy učitelem bez odborné i pedagogické způsobilosti pro výuku ve speciální škole. Sledované vyučovací jednotky pracovního vyučování zajišťovala zástupkyně ředitelky školy s odbornou a pedagogickou způsobilostí, jeden vyučující bez odborné způsobilosti a dva bez odborné a pedagogické způsobilosti. Chybějící odborná i pedagogická způsobilost a menší pedagogická zkušenost částečně negativně ovlivnila celkovou kvalitu výuky tělesné výchovy a pracovního vyučování.

Časové dotace učebních plánů jednotlivých předmětů odpovídaly zpracovaným tematickým plánům i obsahu osnov příslušného vzdělávacího plánu.

Hlavním motivačním prostředkem v hudební výchově byl v úvodních částech vyučovacích hodin hudební projev ve hře na klávesový nástroj, kterým byli žáci vhodně doprovázeni po celou dobu pěvecké části výuky. Vhodný výběr písní motivoval všechny žáky ke zpěvu, ti projevovali zájem o předmět po celou dobu vyučování. V hodinách výtvarné výchovy a pracovního vyučování nebyla opomenuta vstupní motivace s předvedením výrobku i jednotlivých praktických ukázek postupu práce, v části hospitovaných hodin pracovního vyučování toto chybělo. V úvodu hodin tělesné výchovy byli žáci seznámeni s cílem výuky, bylo navozeno dobré sportovní klima. V průběhu vyučování sledovaných předmětů všichni učitelé průběžně hodnotili výkony žáků převážně pochvalou a povzbuzením. Velmi pěkné závěrečné hodnocení práce třídních kolektivů i jednotlivých žáků bylo provedeno v hudební a výtvarné výchově a v části sledovaných hodin pracovního vyučování, které bylo navíc doplněno analýzou kvality dokončených výrobků. Naopak závěr hodin tělesné výchovy neobsahoval nezbytné zklidnění a vyhodnocení činnosti žáků.

Plánování a příprava výuky hudební a výtvarné výchovy má příkladnou úroveň, v tělesné výchově a některých hodinách pracovního vyučování je negativně ovlivněna nezkušeností učitelů, kteří v současné době začínají svoji pedagogickou praxi a seznamují se s metodami a formami práce, jež jsou důležité pro efektivní průběh vyučování předmětu.

Struktury vyučovacích jednotek uvedených předmětů korespondovaly se stanovenými výchovně-vzdělávacími cíli. Zřejmá byla návaznost na předcházející nebo již známé učivo, zdařile bylo využíváno mezipředmětových vztahů. V hodinách hudební výchovy převládala

pěvecká složka, ve výtvarné výchově byl dáván žákům prostor k uplatnění svého postupu práce a fantazie. Prioritou byl vždy individuální přístup vyučujících a respektování možností i specifík jednotlivých žáků.

Zařazení předmětů do rozvrhu hodin je provedeno na základě didaktických pravidel. Výuka hodin výtvarné výchovy probíhá v kmenových třídách, dvouhodinové bloky tělesné výchovy jsou vyučovány v tělocvičně místní tělovýchovné jednoty vzdálené od školní budovy asi 15 minut chůze. Pro pracovní vyučování bylo většinou využíváno dílen a odborné pracovny.

Výuka všech hlavních složek sledovaných předmětů je standardně materiálně i technicky zajištěna. Zásoba pomůcek, pracovního materiálu a tělovýchovného náradí i náčiní je k dispozici v dostatečném množství. Je účelně využívána.

Výuka probíhala v přátelské atmosféře, osobnost žáka byla respektována. Žáci většinou dodržovali stanovená pravidla chování.

Průběh a výsledky vzdělávání ve výchovné složce vzdělávání mají celkově velmi dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve zvláštní škole v přírodovědné složce vzdělávání

V rámci komplexní inspekce byly uskutečněny hospitace v matematice, prvouce, přírodopise, doplňkové hodině. Sledovanou výuku zajišťovali dva vyučující s odbornou a pedagogickou způsobilostí, pět bez odborné způsobilosti a tři bez odborné a pedagogické způsobilosti. Absence odborné a pedagogické způsobilosti a nižší erudice začínajících pedagogů měly částečně zhoršující vliv na úroveň výchovně vzdělávacího procesu v matematice. Pravidelná účast některých pedagogů na dalším vzdělávání se pozitivně projevila v kvalitě části zhlédnutých hodin.

Učebny poskytují žákům podnětné pracovní prostředí. Jsou funkčně vybaveny potřebným novým či zachovalým školním nábytkem. Ve většině tříd byl vzhledem k počtu žáků dostatečný prostor pro různorodé metody a formy práce a relaxaci. Těchto příznivých podmínek využívali jen někteří vyučující. Zabezpečení výuky učebnicemi, pracovními sešity a názornými pomůckami je velmi dobré. Učitelky si některé potřebné názorné pomůcky vytvářejí samy. Přesto v některých hodinách nebylo dostupné materiální zabezpečení využíváno.

Bezprostřední příprava pedagogů na výuku byla pečlivá. Vzdělávací cíle byly stanoveny s ohledem na věk i postižení žáků a na aktuální složení jednotlivých tříd. Přiměřeně náročné cíle odpovídaly požadavkům učebních osnov. Učební osnovy byly plněny.

V průběhu hospitační činnosti byly zhlédnuty převážně procvičovací a opakovací vyučovací hodiny, které se od sebe výrazně lišily volbou forem a metod práce.

V části sledovaných hodin převládalo tradiční, verbální pojetí výuky s frontální způsobem práce. Některé zvolené vyučovací metody a formy byly stereotypní, postrádaly nápaditost a byly unavující. Ojediněle se projevily i nedostatky v organizaci výuky při větším počtu ročníků ve třídě. Nové učivo bylo předkládáno s důrazem na mezipředmětové vztahy a životní zkušenosti žáků. Při procvičování a opakování učiva byla využita samostatná práce. Zadávané úkoly poskytly žákům dostatečný prostor pro praktickou činnost a aplikování poznatků. Žákům byla poskytována přiměřená pomoc. Didaktické a motivační hry byly jako stimulační prostředky využívány ojediněle. Cílená a efektivní motivace byla použita pouze minimálně. Ve většině hospitovaných hodin byla úvodní motivace nahrazena oznámením cíle, častěji obsahu hodiny. Průběžně byli žáci motivováni pochvalou, povzbuzováním a oceňováním správného řešení zadávaných úkolů. Shrnutí a hodnocení práce žáků bylo v závěru výuky zařazováno v menší míře. Frontální způsob práce a převažující verbalismus ze strany

některých vyučujících umožňoval spíše komunikaci učitel – žák, méně interakci a komunikaci mezi žáky navzájem.

V jiných hodinách byla výuka nápaditá a velmi efektivní. Sledované vyučování bylo velmi dobře organizačně a metodicky zvládnuto. Vyučovací hodiny měly vždy jasně stanovený cíl a obsah. Ke kladům zhlédnutých hodin patřilo střídání rozmanitých činností (v lavicích, u tabule, v prostoru třídy), časté zařazování skupinové práce, herních prvků a využívání dalších forem aktivního učení. Výuka byla pestrá a zajímavá, což se projevilo i zaujetím žáků. Zvolené metodické postupy poskytly prostor k jejich sebevyjádření a sebeuplatnění, včetně prožití pocitu úspěšnosti ze školní práce. Psychohygienické podmínky byly dodržovány vkládáním účinných relaxačních prvků. V těchto hodinách využívaly učitelky pedagogických situací ve třídě k rozvoji komunikativních dovedností žáků.

Výuka ve všech třídách probíhala v klidné, příjemné atmosféře. Žáci pracovali pozorně, byli ukázněni.

Průběh a výsledky vzdělávání ve složce přírodovědné jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání ve třídách pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy

Úroveň kvality výchovně-vzdělávacího procesu byla hodnocena na základě hospitačních návštěv v hodinách čtení, psaní, počtů, věcného učení, pracovní výchovy a výtvarné výchovy. V průběhu samotného vyučování se prolínaly i prvky složek dalších předmětů. Výuka byla sledována u všech vyučujících a všech třídách pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy. Všichni pedagogové tříd pomocné školy a přípravného stupně mají středoškolské vzdělání, nejsou odborně ani pedagogicky způsobilí pro výuku na tomto typu školy, absolvovali kurzy speciální pedagogiky. Chybějící odborná i pedagogická způsobilost negativně neovlivnila celkovou kvalitu vzdělávací práce.

Ve zhlédnutých vyučovacích jednotkách motivovali vyučující žáky různorodými způsoby. Vhodně bylo vždy využito úvodních částí hodin, kdy byly žákům nenásilně předloženy úkoly denního zaměstnání i dílčí cíle daného předmětu. Velmi zdařilá byla průběžná motivace (zvláště u mladších žáků), při které se prezentovaly různé motivační metody (soutěže, hry), drobné pomůcky (obrazový materiál, literární ukázky, využití regionálních prvků) i pestrost a střídání pracovních činností. Ve většině závěrů hodin nebyla opomenuta motivace žáků pro následné učivo, která byla v mnoha případech spojena s hodnocením práce jednotlivých žáků. Průběžné hodnocení bylo postaveno na pochvale a povzbuzení, bylo podnětné a aktivizující. Výrazná byla snaha většiny vyučujících navázat citový kontakt s žáky, připravit jim klidné a nestresující prostředí. Komunikací, která byla postavena na vlídnosti, důvěře a respektování osobnosti žáka, se dařilo ve třídách vytvářet příznivé vzájemné vztahy a příjemnou pracovní atmosféru.

Plánování a bezprostřední příprava na vyučování má velmi dobrou úroveň, u začínající učitelky je v některých případech ovlivňována menší metodickou zdatností a pedagogickou zkušeností. Při celkovém plánování, zvláště při sestavování individuálních vzdělávacích programů, je dbáno na výchozí stav jedince, stupeň postižení a jeho možnosti.

Zhlédnuté vyučovací hodiny byly velmi dobře organizačně zajištěny, většina vyučujících měla pečlivě promyšlenou strukturu výuky, což se projevilo na její celkově vysoké efektivitě. Byly zařazovány metody a formy práce typické pro činnost s žáky různého stupně postižení, byl vytvářen prostor pro další žákův sociální i osobnostní rozvoj.

Hlavním rysem všech hospitovaných hodin byl individuální přístup vyučujících k žákům, který byl prioritou v průběhu celé výuky. Obsah a úkoly výchovně-vzdělávacího procesu byly vždy postaveny na momentálním stavu žáka. Předkládané učivo i pokyny vyučujících byly

pro žáky věcné a srozumitelné. Opakování učiva, procvičování i zjišťování znalostí probíhalo nenásilnou formou. V některých případech chyběl větší prostor pro práci s chybou a pro provedení zpětné vazby.

Psychohygienu vyučování je postavena na dodržování pedagogických a zdravotních zásad. Pitný režim a využívání relaxačních chvil je samozřejmostí. Sestavení rozvrhu odpovídá didaktickým pravidlům.

Ve výuce se kladně projevila možnost vyučujících využít bohatého zásobníku názorných pomůcek (řada z nich je vyrobena samotnými pedagogy). Ve všech hodinách se prezentovala činnost s četnými pracovními texty a různorodými materiály, využití audiovizuální techniky se naopak neobjevilo.

Průběh a výsledky vzdělávání ve třídách pomocné školy jsou celkově velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Škola zjišťuje výsledky vzdělávání vlastními nástroji, především vlastními porovnávacími testy učiva matematiky zaměřeného na slovní úlohy zadávanými vedením školy a zpracovanými ve spolupráci s vyučujícími. Stanovené závěry jsou součástí plánu práce na následující rok. Škola také sleduje úspěšnost žáků při přijímacím řízení na odborná učiliště.

SOUČÁSTI ŠKOLY

Organizace a průběh výchovně-vzdělávací činnosti školní družiny

Sledovaný režim dne obsahoval činnosti odpočinkové, rekreační a zájmové, které byly vhodně naplánovány a zařazeny. Osobnost žáků byla zvolenými aktivitami rozvíjena. Zásady bezpečnosti a psychohygieny byly dodržovány.

Při odpočinkových činnostech měli žáci možnost volby z rozmanité nabídky. Přestože tyto činnosti byly dobrovolné, všichni žáci se do nich s chutí zapojovali. Byl kladen důraz na rozvoj komunikace a sociálních vztahů.

V době konání komplexní inspekce v předvánočním čase školní družina připravovala vánoční besídku s vlastním programem a pohoštěním. Žáci se ve sledované činnosti věnovali přípravě vánočního cukroví. Pracovali s nadšením a velkým zájmem.

Dokumentace školní družiny je vedena a má předepsané náležitosti. Řád školní družiny byl ředitelkou ustanoven, obsahuje i pokyn jak postupovat při nevyzvednutí dítěte rodiči. Je vyvěšen na dveřích, ale rodiče nebyli s tímto řádem prokazatelně seznámeni. Hodnocení činnosti školní družiny není uvedeno ve Výroční zprávě o činnosti školy.

Činnost školní družiny je hodnocena jako velmi dobrá

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Rozhodnutí o zařazení do sítě škol je v souladu se zřizovací listinou.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Výkaz o speciálních školách Škol (MŠMT) V 4-01 podle stavu k 30. 9. 2002
2. Třídní knihy, třídní výkazy, rozvrhy tříd pro školní rok 2002-2003
3. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2001-2002

4. Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení čj. 31 164/2001-21 vydané MŠMT dne 28. 12. 2003 s účinností od 1. 1. 2001
5. Zřizovací listina čj. 523/01 vydaná Plzeňským krajem, Škroupova 18, 301 00 Plzeň s účinností od 1. září 2001 ze dne 31. srpna 2001
6. Jmenování do funkce ředitele školy čj. H/353/01, vydané Plzeňským krajem, Škroupova 18, 301 00 Plzeň, s účinností od 1. července 2001, ze dne 17. 9. 2001
7. Záznamy z pedagogických rad za školní roky 2001-2002, 2002-2003
8. Školní řád ze dne 30. 8. 2002
9. Vnitřní řád školní družiny ze dne 30. 8. 2002
10. Přehled výchovně vzdělávací práce pro školní rok 2002/2003 ze dne 26. 8. 2002
11. Zápisní lístky pro školní rok 2002/2003
12. Docházkový sešit pro školní rok 2002/2003
13. Minimální preventivní program, Zvláštní škola a Pomocná škola, Tachov, Petra Jilemnického 1995 ze dne 13. 9. 2001
14. Doplnění a upřesnění MPP zpracovaného v září 2001 na základě poznatků ze semináře Vytváření a realizace MPP na škole ze dne 1. 10. 2002
15. Dlouhodobý záměr ze dne 15. 3. 2002
16. Jak poznám, že moje dítě bere alkohol nebo drogy, ze dne 17. 10. 2002
17. Jednání s lidmi, kteří jsou obtížně zvládnutelní, datum neuveden
18. Plán práce na školní rok 2002/2003 ze dne 30. 8. 2002
19. Katalogové listy žáků
20. Plán kontrolní činnosti na rok 2002/2003 ze dne 30. 8. 2002
21. Doklady o dosaženém vzdělání pedagogických pracovníků školy
22. Osobní dokumentace žáků
23. Návrhy pedagogicko-psychologických poraden k zařazení žáků do zvláštní školy
24. Rozhodnutí o zařazení žáka do zvláštní školy
25. Osobní příplatky – školní rok 2002/2003 ze dne 30. 8. 2002
26. Kritéria pro vyplácení mimořádných odměn ze dne 30. 8. 2002
27. Individuální výchovně-vzdělávací programy
28. Organizační schéma 2002/2003 ze dne 26. 8. 2002
29. Organizační řád ze dne 26. 8. 2002

ZÁVĚR

Personální podmínky se vyznačují pouze přibližně třetinovým podílem pedagogů s dosaženou odbornou a pedagogickou způsobilostí, což je dáno i umístěním školy v pohraničí, kde je obtížné zajistit i nekvalifikované pracovní síly. Tato skutečnost nerozhodovala o celkové kvalitě výchovně-vzdělávacího procesu. Rozhodující vliv na úroveň sledovaných hodin měly rozdílné pracovní zkušenosti učitelů v oblasti speciální pedagogiky. Nižší kvalita výchovně-vzdělávací práce byla zaznamenána u začínajících pedagogů. Nedostatek erudice u těchto pracovníků se snaží vedení školy kompenzovat metodickou pomocí a podporou dalšího vzdělávání.

Materiálně-technické podmínky se průběžně zlepšují s ohledem na finanční možnosti školy. V průběhu konání komplexní inspekce bylo v malé míře využíváno názorných pomůcek především v přírodovědné složce vzdělávání.

Kladem je podnětné, esteticky upravené a motivující učební prostředí ve většině tříd i dalších prostor školního areálu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve zvláštní a pomocné škole mají rozdílnou úroveň. Byly používány nejen aktivizující metody a formy práce ale i jednotvárné metody, které vedly k únavě žáků.

Pozitivem je velmi dobrá příprava na výuku, individuální přístup k mentálně postiženým žákům a přátelské, podnětné a nestresující prostředí školy.

Činnosti školní družiny a pěkný přístup k žákům byly hodnoceny jako velmi dobré.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jitka Davidová	Davidová v. r.
Člen týmu	Mgr. František Mottl	FrantMottl v. r.

V Klatovech dne 12. března 2003

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 14. března 2003

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu Podpis

PaedDr. Marie Kozáková

PaedDr. Marie Kozáková v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný.</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy a zřizovatel: Plzeňský kraj, Rada Plzeňského kraje, MVDr. Václav Červený, člen rady PK pro oblasti vzdělávání, školství a mládeže, Škroupova 18, 301 00 Plzeň	2003-05-04	042 36/03-5163

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.